

Govor kneza Czartoriski-ja obsega 5 točk namreč: v 1. spoštljivi pozdrav, v 2. obljuba marljivega pretresavanja predlogov vladnih z pripravnostjo, vse privoliti, kar zahteva moč in obramba države, na drugi strani pa ne pozabiti, da je naloga države svoje gospodarstvo ohraniti v redu in enakotežji v povzdigo poljedelstva, trgovine, rokodelstva umetnosti in znanosti.

Tretja točka naglašava vrednost in pomen ohranjenja miru. Zadnja dva odstavka veljata cesarju in se glasita.

„V Vašem c. in kr. Veličanstvu uvidevamo pokrovitelja politike, katera obeta in jamči mir, v Vašem Veličanstvu pokrovitelja pravice, prostosti, blagostanja vseh pod Vašim žezlom združenih kraljestev in dežel, v Vašem Veličanstvu vladarja, čegar vpliv v svetu knezov in narodov je toliko večji, ker se ne opera samo na dobro vredjeno moč vojaštva, temveč tudi na ljubezen, častenje in hvaležnost narodov.

Polni teh čutil obračamo se do Boga vsegamočnega s prošnjo, naj podeli Vašega Veličanstva življenju svoje milostivo varstvo. Vašega Veličanstva požrtovalnemu delovanju svoj bogat blagoslov!“ Bistveno podoben bil je nagovor predsednika ogerske delegacije, samo, da je rabil mesto Boga, „božjo previdnost“. Prestolni odgovor cesarjev bil je primeren nagovoroma.

V prvem stavku izreka odkritosrčno zadostenje za izraženo vdanost.

Drug odstavek se glasi:

„V splošnem političnem položaju in v razmerah bliže nas dotikajočih balkanskih dežel v zadnjem letu ni nastala bistvena prememba.

Prijateljske razmere, v katerih smo z vsemi državami, potrjujejo me v nadi, da se nam blagri miru tudi dalje še ostanejo ohranjeni.

V krepkim sestanku, z našimi zavezniki in v zaupljivem sodelovanju za skupni namen ohranjenja miru, uvidevam tudi za prihodnost že potrjeno poročstvo in zavarovanje mojega prizadevanja obrnjenega na blagostanje in napredek mojih narodov.“

Dalje omenja prestolni govor razvoja vojne moči, Bosne in kliče končno delegatom dobro došli.

Skupni proračun

kaže

A. Potrebščine

1.) Za ministerstvo unanjih zadev	4,861.100	gld.
2.) Vojno ministerstvo	128,634.817	„
3.) Skupno finančno ministerstvo	172.510	„
4.) Pokojnine	2,011.610	„
5.) Računsko nadzorovanje	126.710	„

Potrebščine skupaj 135,634.237 gld.

B. Pokritje 2,708.350 „

Preostaja 132,925.887 gld.

Dalje se odbijejo od te potrebščine skupni carinski dohodki čistih . 40,669.500 „

ter se kaže potrebščina 92,256.387 gld.

od katerih zadevata pred vsem 2%

Ogersko za vojno pokrajno z gld. 1,845.127.74

od ostanka gld. 90,411.259.26

pa zadeva Avstrijsko 70% z „ 63,287.881.48

Ogersko pa 30% z „ 27,123.377.78

Med temi znašajo izredna vojniška potrebščina proračunjena je tako:

1.) Za Bosno in Hercegovino gld. 4,365.000

2.) Za drugo vojno „ 14,450.432

3.) Za mornarico „ 1,860.500

Minuli ponedeljek zboroval je budgetni odsek avstrijske delegacije in minister unanjih zadev grof Kalnoky pojasneval je splošni položaj rekoč, da je splošno teženje in podlaga avstrijske politike ostalo nespremenjeno. Te podlage operajoče se na sredno evropsko zvezo se niso nič spremenile, temveč še celo poglobile, pojasnile in ojačile. K temu pripomogla je poglavito oseba zelo nadarjenega, odločno postopajočega vladarja Nemškega. Sprememba osebe nemškega državnega kanclerja ni povzročila nikakoršnih zmešnjav. Razmere z drugimi državami so popolnoma zadovoljilne. Upanje je, da se vprašanja, ako bi nastale, rešijo v skupnem soglasji. Tudi razmere balkanskih dežel, ki se Avstrije bolj tikajo, ostale so nespremenjene.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Matice slovenske računi za 25. društveno dobo, ki se ravnokar razpošiljajo, kažejo za minulo leto 1890. sledeče številke:

1.) Dohodki Matični znašali so minulo leto:

a) v gotovini gld. 9.681.66 1/2

b) v obligacijah „ 10.499.75

2.) Stroški so znašali „ 7.551.22 1/2

tako, da je razun obligacij preostalo

gotovine gld. 2.130.44

Proračun za leto 1891. kaže:

1.) dohodkov gld. 7.085.90

2.) stroškov „ 6.528.68

preostanka gld. 557.21

Iz kaz. premoženja

koncem l. 1889. kaže:

a) gotovine 130 gld. 44 kr. v hranilnici 2000 gld., v obligacijah 10499 gld. 75 kr. skupaj gld. 12.630.19

b) ibtab. kapital „ 6.000.—

c) vrednost hiše „ 29.400.—

d) vrednost inventarja „ 450.—

e) zaloga knjig „ 3.000.—

f) čisti zastanki „ 428.34

skupaj gld. 51.908.53

Račun ptujega premoženja v matičnem oskrbovanji kaže:

a) Jurčič-Tomšič-eva ustanova za literalne namene 2629 gld. 30 kr.

d) Dr. E. H. Costov spomenik 1252 gld. 21 kr.

Dalje shranjuje Matični odbor a) za odbor ljubljanske čitalnice sreberno rento nom. vrednosti 1000 gld. b) Za dr. vit. J. Bleiweisov spominek hran. knjižico vrednosti 2491 gld. 35 kr.

Ves račun kaže nam lep red, ki vlada pri gospodarstvu Matice slovenske, za kar odbor zasluži vso pohvalo, izrekoma pa njen blagajnik; izmed ptujega premoženja, katero oskrbuje in spravlja odbor, pa nas opominja mala svota nabrana za dr. Bleiweis-ov spominek, koliko dolguje še narod v ta namen, da ne bode najbolj zaslužen naš vodja Bleiweis zopet čakal desetletja in še več, preden mu narod postavi primeren spominek hvaležnosti. Naj bi ne minula nobena narodna svečanost, da bi se narod ne spominjal svojega vodje z nabero primerne denarne svote za njegov spominek!

— Svetega rešnjega telesa dan imeli smo tudi v Ljubljani in kolikor znano, daleč okrog krasno spomladansko vreme. Glavni sprevod šenklaški bil je veličasten, prevzvišeni knezoškof nosil je sv. rešnje telo v spremstvu duhovščine, državnih, deželnih in mestnih dostojanstvenikov in mnogobrojne množice mestnega ljudstva. Število gledalcev in posebno še gledalk, pa je neprimeroma mnogobrojnejše. Na kongresnem trgu med nunsko cerkvijo in gledališko razvalino, postavljeno je bilo vojaštvo, ki je kakor navadno, sprejelo tam blagoslov. Lepa navada in kinč teh sprevodov je, da se jih vdeležujejo belo oblečene mlade dekleta, večiroma birmanke. Sprevodov na kmetih in v ljubljanskih predmestjih vdeležujejo se tudi odrasle dekleta, in mlajše žene v lepi črni obleki in narodni peči, kar je lep kinč sprevodu in nam Slovencem v ponos. Tudi mestnemu sprevodu bilo bi v kinč, ako bi se ga vdeležilo večje število gospodičen in gospa, katere se pa, ne umemo prav zakaj, rajši skrivajo v goste vrste gledalcev. Star, skušen, moder mož nam je trdil, da odrasle dekleta, ki se stanovitno vdeležujejo tega lepega sprevoda, najpred deležne postanejo milosti 7. sv. zakramenta. Tudi sprevod frančiškanske fare minulo nedeljo vršil se je pri lepem vremenu in je bil sploh krasen, prava slika slovenskega cerkvenega praznika z mnogobrojnimi deležnicami v belih pečah in svetlih svilnatih rutah. Novo in za belo Ljubljano lepo je bilo, da so med sprevodom in popoldne v frančiškanski in trnovski fari pritrkavali zelo krasno vbrano.

— Deželni zakonik za vojvodino kranjsko, VII. kos z dne 6. junija t. l. objavlja: a) Razglas deželnega odbora vojvodine Kranjske o preuredbi ustanov za vinarsko šolo na Grmu, z 10 ustanov po 120 gld. v 12 ustanov po 100 gld., in pa b) razglasilo c. kr. deželne vlade glede nekaterih prememb pri razdelitvi Kranjske v zdravstvene kroge.

— Pri zgradbi kamniške železnice išče podjetništvo takoj 200 delavcev; dobro znamenje, da se zgradba dovrši do jeseni. + par - to + zapomnite si Schmid + vi Kranjci (??) kuytrai

— Zgradba deželnega gledališča v Ljubljani stori korak dalje s tem, da deželni odbor danes vloži prošnjo za dovolitev zgradbe pri pristojnem oblastvu.

— Pogorišče starega gledališča v Ljubljani razkopavajo že blizo dveh mesecev, pa ni videti, da bi se to delo dognalo pred 14 dnevi.

— Letina na Kranjskem se sedaj obeta večinoma dobra, le z Logatca poroča se, da črv zopet prizadeva škodo. Revščina po deželi pa je še vedno velika, mnogo rodbin nima ne živeža ne zaslužka in vedno še trkajo za pomoč pri deželnem odboru, izrekoma še prosijo in prošnje ponavljajo od zelo mnogih strani za semensko ajdo.

— Ljubljanski mizarski delavci ostavili so svoje delo in akoravno so mojstri izjavili, da nobenega delavca ne sprejmo več v delo, ako se ne vrne do minulega ponedeljka, se vendar nobeden ni oglasil, temveč štrajkujejo dalje. Bržčas so že pred obogateli.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja — Odkar so se pričele delegacije, postalo je tukaj tihejši, ako bi ne bilo v Praterju razstave, postalo bi bilo že celo poletno prazno. Tako pa prežvekavajo politične novice le še časniki z dolgočasno enoličnostjo. Pravijo, da se vlada resno peča s pripravami za dejansko združenje predkrajev z dunajskim mestom.

Budapešt. — Na drugem mestu današnjega lista popisujemo dogodbe v delegaciji in omenjamo tudi prve seje budgetnega odseka avstrijske delegacije, v kateri je grof Kalnoky razkladal sedanji politični položaj in naše razmere k sosednim državam. Posebno zanimiva je izjava ministrova, da je odstop Bismarkov ostal brez posledic na razmere v unanji politiki naši.

Pomenljivo je tudi to, kar je minister izjavil glede naših razmer z Srbsko, izrekoma ono, kar je izjavil za slučaj, ko bi sedanji dobrohotni nameni avstrijski, vsled srbske silovitosti, postali ji nasprotni.

Izmed onega, očemer se je cesar razgovarjal s posameznimi poslanci, je najbolj pomenljivo ono, kar je govoril z dr. Riegerjem. Cesar je rekel: „Češko ljudstvo je razburjeno vsled podpihavanja, to da uzroka za to ni, ker nihče ne namerava kratiti njegovih pravic. Nihče ne misli na to, in le želeti je, da se razburjeni duhovi zopet pomire in da se poravnava, katera je „državna potreba“ dožene. Ako ravno so težave velike, pa vendar pojde in mora iti.“ Riegerju je še cesar koj pri nagovoru rekel: „Teške dneve ste imeli zadni čas, toda Vaše postopanje v deželnem zboru je hvalevredno!“